

Το στέκι που κινείται στο πνεύμα του Φουκώ

του Χάρη Φραντζή

Ο Μισέλ Φουκώ έδωσε πριν από τριάμισι χρόνια την έμπνευση σε μια ομάδα ανήσυχων νέων. Σήμερα ή έμπνευση είναι πράξη. Στη Θεσσαλονίκη λειτουργεί πια ένα νεολαιίστικο στέκι, παράδειγμα δημιουργίας πολιτιστικών και κοινωνικών σχέσεων διαφορετικών από τις κυρίαρχες.

“Υπάρχουν εξίσου, και αυτό ίσως συμβαίνει σε κάθε κουλτούρα, σε κάθε πολιτισμό, πραγματικοί τόποι, τόποι λειτουργικοί, τόποι που έχουν σχεδιαστεί εντός του θεσμού ακόμη και της ίδιας της κοινωνίας, και οι οποίοι αποτελούν κάποιο είδος αντι-θέσεων, είδος ουτοπιών που έχουν γίνει πράξη, εντός των οποίων οι πραγματικές θέσεις, όλες οι υπόλοιπες πραγματικές θέσεις που μπορεί κανείς να βρει στο εσωτερικό μιας κουλτούρας, αντιπροσωπεύονται ταυτόχρονα, αμφισβητούνται και ανατρέπονται. Υπάρχουν είδη τόπων που βρίσκονται έξω από όλους τους τύπους, ακόμη και αν είναι εύκολο να προσδιοριστεί η τοποθεσία τους. Επειδή οι τόποι αυτοί είναι τελείως διαφορετικοί από όλες τις άλλες θέσεις τις οποίες αντανακλούν και στις οποίες αναφέρονται, θα τους αποκαλώ, σε αντίθεση με τις ουτοπίες, ετεροτοπίες.”

Μισέλ Φουκώ “Ετεροτοπίες”

Αυτό το απόσπασμα του Φουκώ έδωσε την έμπνευση στα άτομα που δημιούργησαν το στέκι “Ετεροτοπία” και τους καθόρισε σε όλη την πορεία τους μέχρι και σήμερα.

“Θέλουμε απέναντι στον κυρίαρχο να αντιτάξουμε τα δικά μας προτάγματα. Απέναντι στην εμπορευματοποίηση της τέχνης και την κατανάλωση της διασκέδασης, αλλά όχι και απέναντι στην ίδια τη διασκέδαση, να δημιουργήσουμε, να πειραματιστούμε να εκθέσουμε και να εκτεθούμε. Ενάντια στο πρότυπο της κοινωνικής αδιαφορίας και της αδράνειας, να πληροφορηθούμε, να συζητήσουμε, να πράξουμε. Ενάντια στο μοτίβο της αποξένωσης και του μοναχικού δρόμου, να συλλογικοποιήσουμε τις αγωνίες και τα όνειρά μας. Στόχος μας είναι η “Ετεροτοπία” να λειτουργεί ως ένας χώρος συνάντησης ανθρώπων, συλλογικοτήτων, ως ένας χώρος συζήτησης, δημιουργίας και έκθεσης”.

Από τη πρώτη μέρα λειτουργίας του κοινωνικού χώρου είχαν μπει οι παραπάνω στόχοι και μπορούμε να πούμε ότι έχουν επιτευχθεί. Σήμερα στο στέκι λειτουργεί καφενείο, μπαρ το οποίο φιλοξενεί ζωντανές συναυλίες αλλά και παραστάσεις, αίθουσα κινηματογράφου που κάθε Πέμπτη γίνονται προβολές, χώρος εκδηλώσεων και εκθέσεων, βιβλιοθήκη, αναγνωστήριο, PC-LAB και κουζίνα. Πραγματοποιούνται μαθήματα σε παιδιά Γυμνασίου, Λυκείου, αλλά και μαθήματα αγγλικών, γαλλικών, γερμανικών, ισπανικών, μαθήματα χορού φλαμέγκο και όλα είναι δωρεάν. Η ομάδα “Βιβλιοτόπια” διαχειρίζεται τη βιβλιοθήκη και πραγματοποιεί ανταλλακτικά παζάρια βιβλίων, ενώ η ομάδα αλληλεγγύης μαζεύει τρόφιμα, ρούχα και ο,τι κρίνεται απαραίτητο βοηθώντας συμπολίτες μας. Επίσης υπάρχει η κουζίνα του χώρου που μαγειρεύει πολύ φτηνά φαγητά ώστε να είναι προσιτά σε πολύ κόσμο.

“Αντιπαλεύουμε οποιαδήποτε μορφή εκμετάλλευσης, αλλοτρίωσης και καταπίεσης στις παραγωγικές, κοινωνικές, πολιτικές, ιδεολογικές, πολιτιστικές σχέσεις των ανθρώπων, στις σχέσεις των φύλων και των εθνών. Ταυτόχρονα, όλοι και όλες μας επιβιώνουμε καιρό σε μία πόλη αφιλόξενη, χωρίς ελεύθερους χώρους, χωρίς πράσινο, που έχει καταληφθεί

από αυτοκίνητα, της οποίας η διοίκηση απέναντι στο κυρίαρχο πολιτισμικό πρότυπο της εμπορευματοποιημένης διασκέδασης, της υποκουλτούρας και του ευτελούς, προτείνει μεγαλεπήβολες γιορτές με διάσημους αστέρες της TV. Όλοι και όλες εμείς έχουμε μάθει αλλιώς. Έχουμε μάθει να δημιουργούμε με φαντασία, να πειραματιζόμαστε, να κάνουμε τέχνη στον δρόμο, να διεκδικούμε χώρο και χρόνο. Να συζητάμε για τον χώρο, τον χρόνο και τον τρόπο που σπουδάζουμε, που ζούμε, που εργαζόμαστε και να δρούμε συλλογικά”.

Η “Ετεροτοπία” επιδιώκει να αποτελέσει έναν χώρο συγχρωτισμού ατόμων, κινημάτων αντίστασης και κινήσεων πολιτών. Με αρχή την αυτοοργάνωση και την αλληλεγγύη έχει καταφέρει να είναι ένα απτό παράδειγμα ότι υπάρχει και άλλος δρόμος από τον κυρίαρχο. Το στέκι είναι ανοιχτό και όποιος όποια επιθυμεί μπορεί να συμμετέχει στις ομάδες και στην συνέλευσή του.

Πηγή: Εφημερίδα των συντακτών

Φωτογραφίες: Βασίλης Μαθιουδάκης